

Årsmelding NLAOA 2024/2025

Oversikt over arrangement (grønn), faste styremøter (uten farge) og politisk arbeid (blå).

2024 VÅR

10.04.24 **Politisk aften: Løsninger på naturmangfoldkrisen**

23.04.24 **Historisk vandring med Mette Eggen og Tore Edvard Bergaust**

02.05.24 05 Styremøte

14.05.24 **Befaring til Vollebekk torg: Ombruk og sirkulærøkonomi!**

22.05.24 06 Styremøte

28.05.24 Det første møtet - offentlig anskaffelse

29.05.24 **Omsorg for taeskogen: Befaring og bad på Nesodden!**

11.06.24 07 Styremøte + workshop høsten (ute)

17.06.24 Møte Oslo AP om nasjonal politikk på natur

18.06.24 *Status Blindern! + sommerdrink (ble utsatt pga torden og lyn)*

19.06.24 Kurs i politisk påvirkning - Arkitektenes hus

25.06.24 Det andre møtet - offentlig anskaffelse

2024 HØST

21.08.24 08 Styremøte

21.08.24 09 Styremøte

27.08.24 Det tredje møtet - offentlig anskaffelse

04.09.24 **Sommerfest og gravlundsbefaring**

10.09.24 10 Styremøte

23.09.2024 **Høsttur i marka med Knut Johanssen BYM**

8.okt. **Pølse og politikk (med OAF)**

15.10.24 11 Styremøte

18.10.24 **Landskapsarkitekturdagen**

22.okt. Møte byråd for byutvikling James Stove Lorentzen, sammen med OAF

30.10	Forelesning i Hagestuen:Fiendtlig landskapsarkitektur
8.-10.11	Utstilling i regi av AHO
13.11	12 Styremøte
22.11	NLAOAs julebord!

2025 VINTER

7.1.25	Styremøte 1
31.1.25	Vinterfest: Landskapsarkitektur og kunst
16.01.25	Landskapspodden - podcastintervju med NLA
04.02.25	Styremøte 2
25.02.25	Perspektiver fra Østen
05.03.25	Styremøte 3
25.3.25	Årsmøte NLAOA + tegnekurs

Planer fremover våren 2025:

- ☐ Uttalelse til konseptet "parkgater" v. byråd for samferdsel Marit Veia
- ☐ Følge opp Oslo kommune med offentlig anskaffelses-brev
- ☐ Vårtur til naturlekeplass
- ☐ Befaring og omvisning: status blindern!

BILDER FRA ARRANGEMENT 2024-2025

10.04.24 Politisk aften: Løsninger på naturmangfoldkrisen



23.04.24 Historisk vandring med Mette Eggen og Tore Edvard Bergaust



14.05.24 **Befaring til Vollebekk torg: Ombruk og sirkulærøkonomi!**



29.05.24 **Omsorg for taeskogen: Befaring og bad på Nesodden!**



04.09.24 **Gravlundsbefering og sommerfest på Arkitektenes hus!**



23.09.2024 **Høsttur i marka med Knut Johanssen BYM**



8.okt. **Pølse og politikk (med OAF)**



18.10.24 **Landskapsarkitekturdagen**



30.10.24 Forelesning i Hagestuen:Fiendtlig landskapsarkitektur



8.-10.11 Utstilling i regi av AHO



31.1.25 Vinterfest: landskapsarkitektur og kunst



25.2.25 Perspectives from the east / Perspektiver fra Østen!



Nyhetsbrev om politiske NLAOA (utsendt 21.november 2024)

Til alle medlemmer i lokalforeningen NLA OA,

Nå har vi hatt vårt siste arrangement for året, og vi kan se tilbake på flere inspirerende kvelder fylt med spennende foredrag, befaringer og utflukter. Tusen takk til alle som har bidratt og til de som har lyttet - for et fint år!

I tillegg har vi sett behovet for å ta noen nye steg i styret ved å opprette arbeidsgruppen *"Politiske NLAOA"*, som består av William Diego Tidemann-Andersen, Hedda Aarrestad og Elise Gunnes Buan fra styret. Arbeidet med politiske prosesser er ikke alltid like synlige som arrangementene våre, så her kommer en oppsummering av tre viktige saker vi har jobbet med i politiske NLAOA i høst- både internt og eksternt.

1. Fokusgruppe om offentlige anskaffelser (se vedlegg 1)



På årsmøtet i mars besluttet vi å danne en gruppe av medlemmer for å se nærmere på utfordringer knyttet til offentlige anskaffelser av landskapsarkitekturtjenester. I april inviterte vi dere til å delta i en fokusgruppe for å se nærmere på dette, og hvilke konsekvenser det kan ha for faget vårt.

Vi fikk samlet seks engasjerte medlemmer fra små og store kontorer og sammen med arbeidsgruppa fra styret har vi gjennomført tre diskusjonsmøter. Resultatet ble et omforent brev (se vedlegg 1), med fire konkrete forslag til hvordan sikre faglig bredde i anskaffelsesprosessen:

- **Sterkere fokus på landskapsarkitekturkompetansen:** Landskapsarkitekturtjenester må også kjøpes inn separat og ikke kun settes sammen i brede anskaffelser med mange rådgivende fag, slik vi i stor grad mener at praksis er i dag. Dette vil føre til en reell konkurranse for vårt fag og øke fokus på landskapsarkitektens faglige kvalitet og kompetanse.
- **Fast dialog før større anskaffelser:** Det bør etableres et fast oppstartsmøte mellom innkjøpere og leverandører i forkant av større anskaffelser av landskapsarkitekturtjenester, spesielt når det gjelder rammeavtaler.
- **Samme landskapsarkitekt fra idé til ferdig bygget prosjekt:** Vi fraråder at prosjekter deles opp eller at landskapsarkitekten byttes ut mellom ulike prosjekteringsfaser. Dette medfører ofte tap av sammenheng i prosjektet og redusert kvalitet i det endelige resultatet.
- **Plan- og designkonkurranser:** Større prosjekter bør utlyses som plan- og designkonkurranser, noe som vil bidra til å fremme kreativitet og gi muligheter for flere firmaer til å tilby sine løsninger.

Brevet sendes i første omgang til aktuelle etater i Oslo kommune, hvor formålet er å få et dialogmøte hvor vi kan utdype punktene og få tilbakemeldinger.

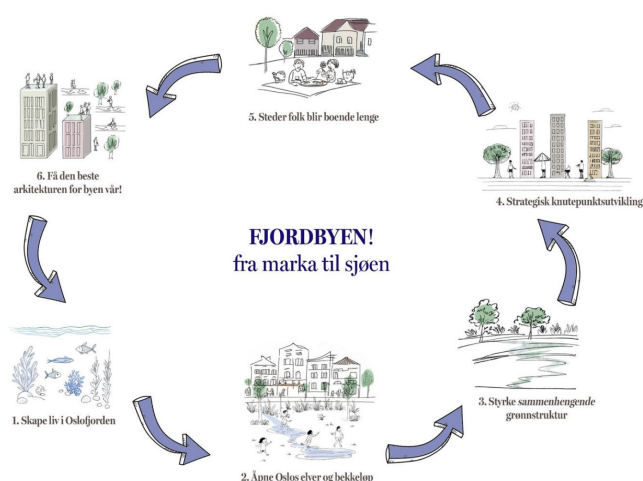
2. Medlemsmøte: "Pølses og politikk" (vedlegg 2)



I oktober holdt vi et medlemsmøte i samarbeid med Oslo Arkitektforening (OAF), kalt "Pølses og politikk". Formålet var å samle innspill fra dere til et kommende møte med byråd for byutvikling, James Stove Lorentzen (H).

Generalsekretær i NLA, Line Oma, åpnet møtet med et inspirerende innlegg om lokal politisk påvirkning og hvordan vi kan formidle våre budskap på en tydelig og slagkraftig måte. I møtet stilte landskapsarkitektene sterkt, og gjennom workshop og diskusjoner fikk vi mange verdifulle innspill, som hjalp oss med å prioritere og spisse de sakene vi tok opp med byråden (se vedlegg 2 for presentasjonen fra workshopen).

3. Møte med byråd for byutvikling, James Stove Lorentzen (vedlegg 3 og 4)



Den 22. oktober møtte vi byråden for byutvikling, sammen med Oda Solberg fra OAF, for en 25-minutters presentasjon og samtale. Presentasjonen vi hadde forberedt (vedlegg 3), bygget direkte på innspillene fra medlemsmøtet.

Vi tok utgangspunkt i en fortelling om hvordan landskapsarkitekter kan bidra til å bedre tilstanden og miljøet i Oslofjorden. Ved å ta utgangspunkt i Oslofjorden og hvordan jobbe *oppstrøms* fikk vi illustrert hvordan tiltak rundt Oslos elver gir sammenhengende grønnstruktur, økt biologisk mangfold, grønnere gater og bedre steder for folk å bo og være - som igjen påvirker livet i Oslofjorden. For å få til en grønnere, varmere og mer skapende by pekte vi på behovet for samarbeid mellom ulike fagmiljøer og hvordan bedre rammevilkår gir muligheter for å få til de beste løsningene.

Presentasjonen ble godt mottatt, og vi håper møtet synliggjorde vår rolle og dannet et grunnlag for mer dialog fremover. Før vi forlot Rådhuset la vi igjen et minihefte (vedlegg 4) og overleverte brevet om offentlig anskaffelse av landskapsarkitekturtjenester (vedlegg 1).

Takk for et bra 2024!

Vi setter stor pris på alle dere som har bidratt – fra fokusgruppen om offentlig anskaffelser, til de som kom på “pølser og politikk”, og dere som har delt tanker og ideer underveis. Vi gleder oss til å fortsette det gode samarbeidet!

Lokalforeningen er jo summen av oss alle, og det er tydelig at vi har mye å by på i debatten om fremtidens Oslo. Så fortsett det gode engasjementet med å sende innspill, tanker og ideer til hva vi bør satse på fremover. Sammen viser vi hvordan landskapsarkitektene er en sentral del av løsningen på mange av dagens byutviklingsutfordringer. Det er jo ganske kult!

En liten teaser på tampen: NLA sentralt har startet arbeidet med å utvikle en klimastrategi for organisasjonen. Et av målene er å utforske hvordan vi landskapsarkitekter kan ta flere bærekraftige og klimasmarte valg i hverdagen vår. Her ønskes det flere innspill, og gi gjerne lyd om du ønsker å delta mer aktivt i arbeidet. Det blir mer av dette etter jul, så følg med!

Sees i 2025. Vi gleder oss!

Vennlig hilsen

William, Hedda og Elise
v/ Styret, NLA Oslo & Akershus
mobil: 900 22 019



Norske landskapsarkitekters forening Oslo og Akershus

Org.nr.: 993 276 413
E-post: post@nlaoa.no

James Stove Lorentzen
Byråd for byutvikling, Oslo kommune

Oslo, 22.10.24

INNSPILL TIL ANSKAFFELSESPRAKSIS FOR LANDSKAPSARKITEKTURTJENESTER I OSLO KOMMUNE

Om Norske landskapsarkitekters forening Oslo og Akershus (NLAOA)

NLAOA er en lokalforening under den fagideelle interesseorganisasjonen Norske landskapsarkitekters forening (NLA), en forening for norske landskapsarkitekter med eksamen fra godkjent høyere profesjonsutdanning (masternivå). Foreningen har som formål å fremme utviklingen av landskapsarkitektur og hagekunst samt å ivareta standens interesser. Lokalforeningen representerer 389 medlemmer som arbeider i ulike virksomheter, herunder kommuner, etater, store rådgivningsselskaper og små og mellomstore landskapsarkitekt- og arkitektkontorer. Våre medlemmer er engasjerte fagpersoner som brenner for å bidra til en grønnere og mer bærekraftig samfunnsutvikling.

Landskapsarkitektenes rolle i møte med samfunnets sosiale og miljømessige utfordringer

Samfunnet står overfor store endringer i det 21. århundre. Dette inkluderer både sosiale og miljømessige utfordringer, som urbanisering, klimaendringer, tap av biologisk mangfold og økte krav til sosial inkludering og folkehelse. Landskapsarkitektene har de blågrønne verktøyene og den faglige kompetansen samfunnet etterspør for å løse disse utfordringene. I arbeidet med å videreutvikle Oslo til en attraktiv hovedstad som ivaretar både menneskers behov og miljøhensyn, vil vi for eksempel kunne bidra med å utforme grønne løsninger for overvannshåndtering, levende, estetiske og tilgjengelige byrom samt tiltak som legger til rette for økt biologisk mangfold.

Landskapsarkitektene ønsker å bidra til å nå kommunens politiske målsettinger om å videreutvikle Oslo som en grønn og klimavennlig by, slik det blant annet fremgår av Hammersborgerklæringen 2023-2027. Her beskriver byrådet at Oslo kommune aktivt skal benytte kommunens innkjøpsmakt til å tilrettelegge for grønne og effektive anskaffelser (se erklæringens side 27). Slik dagens praksis for kommunale anskaffelser av landskapsarkitekturkompetanse er organisert, ser vi at det finnes et uutnyttet potensiale som ikke bidrar til at bredden av våre medlemmers kompetanse blir tilgjengelige for kommunen. På vegne av medlemmene i NLAOA, ønsker vi med dette skrevet å gi uttrykk for forslag vi mener kan bidra til å forbedre måten kommunen kjøper inn landskapsarkitekturtjenester på. Forslagene er ment som diskusjonspunkter for en videre dialog der vi ønsker å få muligheten til å utdype disse nærmere.

Forslag for å sikre faglig bredde i anskaffelse av landskapsarkitekturkompetanse

Vi har følgende fire konkrete forslag som vi mener vil bidra til å sikre god faglig bredde og variert kompetanse i kommunens anskaffelser av landskapsarkitekturtjenester:

- **Sterkere fokus på landskapsarkitekturkompetansen:** Landskapsarkitekturtjenester må også kjøpes inn separat og ikke kun settes sammen i brede anskaffelser med mange rådgivende fag, slik vi i stor grad mener at praksis er i dag. Dette vil føre til en reell konkurranse for vårt fag og øke fokus på landskapsarkitektens faglige kvalitet og kompetanse.

- **Fast dialog for større anskaffelser:** Det bør etableres et fast oppstartsmøte mellom innkjøpere og leverandører i forkant av større anskaffelser av landskapsarkitekturtjenester, spesielt når det gjelder rammeavtaler.
- **Samme landskapsarkitekt fra idé til ferdig bygget prosjekt:** Vi fraråder at prosjekter deles opp eller at landskapsarkitekten byttes ut mellom ulike prosjekteringsfaser. Dette medfører ofte tap av sammenheng i prosjektet og redusert kvalitet i det endelige resultatet.
- **Plan- og designkonkurranser:** Større prosjekter bør utlyses som plan- og designkonkurranser, noe som vil bidra til å fremme kreativitet og gi muligheter for flere firmaer til å tilby sine løsninger.

Avsluttende kommentar

Vi mener det er et stort forbedringspotensial i hvordan anskaffelser av landskapsarkitekturtjenester håndteres i Oslo kommune. Ved å sikre en mer balansert fordeling av rammeavtaler, involvere landskapsarkitekter gjennom hele prosjektets levetid, og tilrettelegge for flere plan- og designkonkurranser, vil kommunen ikke bare utnytte bredden av tilgjengelig kompetanse, men også sikre høyere kvalitet og mer innovative løsninger for byens utvikling.

Vi håper dere tar til dere våre innspill og foreslår et dialogmøte for å diskutere hvordan vi sammen kan forbedre praksisen for anskaffelser av landskapsarkitekturtjenester. Vi ser frem til en konstruktiv dialog og et samarbeid som kan bidra til en grønnere og mer bærekraftig byutvikling i Oslo.

Vennlig hilsen,
for Norske landskapsarkitekters forening Oslo og Akershus (NLAOA),

Elise Gunnes Buan (styreleder, NLAOA)

Hedda Aarrestad (nestleder, NLAOA)

William Diego Tidemann-Andersen (styremedlem, NLAOA)

Iwan Thomson (partner, Lala Tøyen)

Christine Gjermo (partner og fagleder, Pir2)

Even Bakken (gruppeleder Park og uterom, Norconsult Norge AS)

Heikki Granroth (partner og daglig leder, Grindaker)

Gro Tandberg (partner, InSitu)

Geir Nummedal (gruppeleder Landskap Oslo, Asplan Viak AS)



Pølser og politikk

Arkitektenes hus, tirsdag 08.10.24

Dagens agenda

1. Om politisk påvirkning v/ Line Oma
2. NLAOA + OAF legger frem aktuelle saker vi kan fremme
 - Knagger fra Hammersborgerklæringen
 - Oslo kommunes planer strategier
 - Pågående debatter
3. Mini-workshop
4. Gjennomgang av innspill og felles drøfting
5. Veien videre



Politisk påvirkning v/ Line

- Rammer og politisk handlingsrom
- Hva vil vi oppnå? Hva vil ha størst effekt? Velg dine saker.
- Hvorfor? Aldri for oss, alltid for samfunnet.
- Snakker vi samme språk? Er det en vinn-vinn situasjon?
- En politiker liker en wing-man / wing-woman
- Hvor mye får en med seg i et møte?



Mulige hjertesaker

1. En naturpositiv by
2. Tydelige rammer: Høyhus, kvalitet og forutsigbarhet
3. Parker og natur i nabolag
4. Redd Oslofjorden!
5. Bolig: Kvalitet, mangfold og nabolag
6. Kommunen som bestiller
7. Noen kjappe!

01 En naturpositiv by



Grøntregnskap 2017-2021

En systematisk registrering av Oslos grønntområder

Plan- og bygningsetaten

Grøntregnskapet for Oslo gir en oversikt over vegetasjon i byggesonen og grønne arealrom i vestlige planer eller plan- og bygningsetaten. Prosjektet har som formål å overvåke kommunens arealer for å sikre offentlig areal i rekreasjon, folkeliv og levestandard, og å bevare og etablere ny vegetasjon ved utbygging. Denne rapporten presenterer kunnskapsgrunnlaget (bakt i forbindelse med revisjon av kommunens planer) arealer for å sikre grønntområder. Området som omfattes av analysen er byggesonen i Oslo, som er arealer mellom markagrensen og fjorden der all bygging skal skje.

Last ned innholdet som en PDF-fil (2 MB)



1.354 Oslo-arter på rødlista: Nå er redningsplanen klar

Oslo kommune har det høyeste antallet truede arter i Norge. Nå vil byrådet med MDG i spissen, verne og restaurere mer natur i hovedstaden for å styrke dyre- og plantelivet.



Bilgruppen Oslo kommune har fått Oslo og handlingsplanen for biologisk mangfold i Oslo. Oslo er en av de mest miljøvennlige kommunene i Norge. Høyeste andel av befolkningen som er miljøvennlige.



Meld. St. 35

(2023–2024)

Melding til Stortinget

Bærekraftig bruk og bevaring av natur
Norsk handlingsplan for naturmangfold



Handlingsplan for biologisk mangfold i Oslo 2023–2030

For 2023/24 – vedtatt av byrådet 07.09.2023



Landets mest artsrike kommune!

«Ingen annen kommune i Norge ser ut til å ha hatt tilsvarende tap av biologisk mangfold»

- Handlingsplan for biologisk mangfold Oslo 2023-2030

Arealendringer og oppdeling av naturområder.

- Sterkt press: -6% fra 2017-2021, inkl. Marka som har byggeforbud.
- Ikke alt som er grønt er natur
- Klimarobusthet

Vi har arealregnskapet og handlingsplanen.

Hva nå?

En naturpositiv by - Hammersborgerklæringen

- √ kartlegge arealer som ligger brakk for å restaurere og reetablere mer natur, og legge frem en plan for å reetablere, restaurere og etablere mer natur
- √ oppgradere og bevare byens parker, grøntområder og 100-meterssskoger slik at de blir mer attraktive og styrker det biologiske mangfoldet
- √ etablere flere «parkgater» i indre og ytre by, i samarbeid med nærmiljøet, der asfalt og betong omgjøres til fortaushager og mikroparker med beplantning, trær og natur
- √ at nye byutviklingsplaner som hovedregel bidrar til at Oslo får mer natur og grøntområder
- √ reetablere, restaurere og etablere mer natur i hele byen for å kutte utslipp, ta vare på det biologiske mangfoldet og styrke beredskapen mot ekstremvær
- √ innføre en «Parkagrense» etter modell av markagrensa for å gi parker, grøntområder og annen natur byen et sterkere vern



Alle må med! Krav til offentlig+privat sektor

→ På tide med et tydelig mål om arealnøytralitet

- *Naturavtalen forplikter til naturpositiv utvikling (+ 30%)*
- *KPA'23s grønne linjer må ligge fast, og styrkes.*
- *Prosjekter må bidra med å øke mengden natur:*
 - *Kartleggingskrav naturverdier og økosystemtjenester*
 - *Landskapsanalyse*
 - *Oppfordre til grunneiersamarbeid grønnstruktur i byggesonen*

→ Styrket vern av trær + planting av nye

- *1540 daa tap av kronedekke på 4 år - ca. 30 000 trær*
- *Bidrar mest mot klimaendringer*
- *Jorddybder og -kvalitet*
- *3-30-300*

→ Iverksetting av store, kommunale prosjekter

- *Hva med skogbunnen under trærne? Flere bekkeløp, havbunnen, våtmarksområder, blomsterenger og fjæresonen?*

→ Etablering av lokal planteskole til privatmarkedet

- *Vi importerer "natur" fra drivhusene i Nederland*
- *Norske markedet nesten ikke-eksisterende*
- *Obs obs, ting tar tid*

KPA høringsutkast juni 2023, Oslo kommune

14. b “Ved utarbeidelse av planforslag og søknad om tiltak skal landskapsformer og verdifull vegetasjon i størst mulig grad bevares. Dersom nedbygging av natur ikke kan unngås, skal arealnøytralitet søkes oppnådd gjennom avbøting, restaurering eller kompensering.”

Kommunestyrevedtak mai 2023, Nordre Follo:

§16.6 Arealnøytralitet. Prinsippet om arealnøytralitet gjelder hele kommunen. Med arealnøytralitet menes å gjenbruke og fortette områder som allerede er utbygd, fremfor å bygge ned landbruksarealer og natur. Med natur menes hovedøkosystemene skog, våtmark, vassdrag, naturlig åpne områder i lavlandet og semi-naturlig mark, med underliggende naturtyper. Forringet natur, eksempelvis drenert myr, regnes også som natur. Det samme gjelder naturpregede frilufts-og grøntområder, eksempelvis parker, hundremeterskoger og urbane grøntkorridorer. (s.27)

Planbeskrivelse

Kommuneplanens arealdel

Oslo mot 2040



En grønnere, varmere
og mer skapende by
med plass til alle



Vi kan berge den unike Oslonaturen.

Oslosildre - *Saxifraga osloënsis*

- En truet art på rødlista. En stor del av de opprinnelige forekomstene er nedbygd, og nedbygging skjer stadig.

Kan Oslosildre en dag bli en vanlig plante i Oslo igjen?

02 Tydelige rammer: Høyhus, kvalitet og forutsigbarhet

ARTIKKEL / BYUTVIKLING HØYHUSEUFORI PÅ BYENS TAK

Hva kan Oslo by lære av Rotterdam når det gjelder de høyeste husene? Mye, skal vi tro James Stove Lorentzen (H) som vil «reparere» Gamlebyen med høyhus. – Vi må bare pushe høyhusene gjennom, var beskjeden fra byråden.



Eniel Arends, byplanlegger i Rotterdam kommune, Noora de Ru, partner og grunnlegger av Powerhouse, og James Stove Lorentzen (H), byråd for byutvikling i partiet på Byens tak. Kommuneplanutvalget og tidligere Oslo-politiker Mansoor Hussain (ApL St.) var moderatør, mens arkitekt Johannes Barthele fra Powerhouse var arrangør. Foto: Lars Aabel/Powerhouse

“En byråd som bør stoppes - en høyhusfrelst byråd” Ulf Andenæs:

«Vi må bare pushe høyhusene gjennom», erklærte han på utbyggerstevnet Oslo Urban Week forrige uke, [referert på arkitektur.no](https://www.arkitektur.no). «Vi må bare få de moderne tårnene opp», lyder hans ord”.

MENINGER / DEBATT

Har Oslos befolkning høydeskrekk?

Når de arealknappe byene våre vokser i rekordfart med en variert beboersammensetning er vi avhengige av å være kreative og innovative når vi utvikler, og da kan det å bygge bærekraftige og effektive konstruksjoner i høyden være en av løsningene.

Av Tamina Sherifdeen Rauf



– Høyhus er egentlig nytt i byen vår. Faktisk ble det første høyhuset i Oslo bygget allerede over 90 år siden, skriver Tamina Sherifdeen Rauf, byutviklingspolitisk talsperson i Oslo Arbeiderparti og medlem av byutviklingsutvalget. Foto: Magnus Solhoug



Strategi for høyhus i Oslo

27. september 2023



“Det er ikke et mål i seg selv at det skal bygges mange høyhus, men brukt i de riktige tilfellene kan høyhus løse noen av utfordringene vi ser i dagens byutvikling.”

Mål 1: Høyhus skal underbygge Oslos byutviklingsstrategi

Delmål: Nye høyhus skal bidra til fortetting og gi mulighet for flere boliger

Delmål: Nye høyhus skal kun bygges sentralt og i de mest sentrale knutepunktene Delmål: Nye høyhus skal ta hensyn til og styrke Oslos særegne karakter

Delmål: Nye høyhus skal bidra til den tette hverdagsbyen

Mål 2: Høyhus skal være et virkemiddel for økt kvalitet i byutviklingen

Delmål: Høyhus er et virkemiddel for å oppnå økt bykvalitet

Delmål: Valg av høyhus skal begrunnes med kvalitativ merverdi

Mål 3: Høyhus skal utformes og bygges på en forbilledlig måte

Delmål: Høyhus skal oppfylle ambisiøse klimamål

Delmål: Høyhus i Oslo skal ha spesielt høy og varig arkitektonisk kvalitet

“Strategi for høyhus i Oslo er ikke en juridisk bindende plan, men kommunens styringsdokument som fastsetter kommunens mål og forventninger til bruk av høyhus”.

02 Tydelige rammer: Høyhus, kvalitet og forutsigbarhet

Hammersborgerklæringen

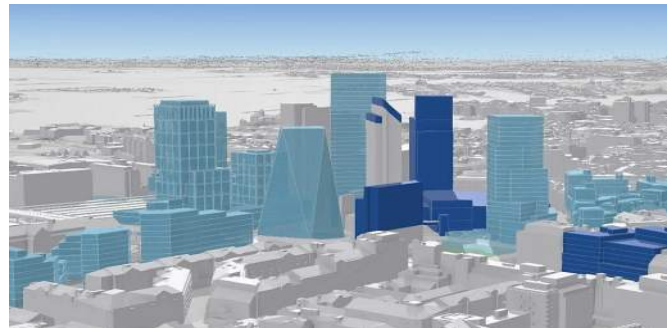
Byrådet vil ha en kommuneplan som tydelig avklarer hva utbyggingspotensialet er i ulike områder. Nye planinitiativ forventes å forholde seg til disse utnyttelsesgradene.

✓ at utbyggere får politiske avklaringer på volum, formål og høyder på et tidligere tidspunkt

✓ sikre bred medvirkning fra lokalmiljø, arkitekter og andre fagmiljø i alle faser av planprosessen.

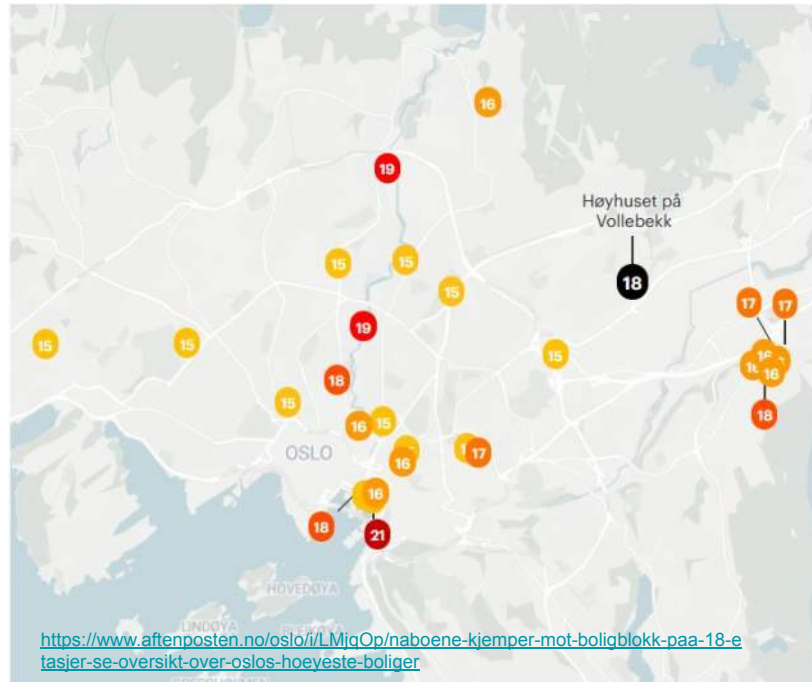
✓ støtte opp om Bylab Oslo

✓ at nye byutviklingsplaner som hovedregel bidrar til at Oslo får mer natur og grøntområder



02 Tydelige rammer: Høyhus, kvalitet og forutsigbarhet

- Hvis det skal utvikle høyhus på tomter i Oslo blir det voldsomt press på fellesskapets goder - og da blir kvaliteten og nok areal for sosiale møteplasser og nærnatur enda viktigere. Flere høyhus må bety høyere kvalitet på parker og byrom! **Hvordan kan det sikres?**
 - ◆ *strategien for høyhus er ikke juridisk bindende!*
- Behandle østkant og vestkant med samme omsorg: En bredere/bedre fordeling mellom øst og vest for høyhus
 - ◆ Case: Vollebekk vs Montebello
- Kommuneplanen må sette tydelige rammer som gir forutsigbarhet. Det kan være en målkonflikt med gode intensjoner for høyhus og områdeutnyttelse.
 - ◆ Bør kommunen være enda mer tydelig på hvilke tomter man ønsker høyhus i ulike områder, ikke vente på innsendt plan?
- Det bør settes krav om felles planlegging alle steder det vurderes høyhus.
 - ◆ Skjerpet krav til (reell) medvirkning
 - ◆ Skjerpet krav om sammenhengende grønnstruktur
- Støtter opp om Bylab Oslo, og initiativer for å drive samfunnsutvikling i kommunal regi.



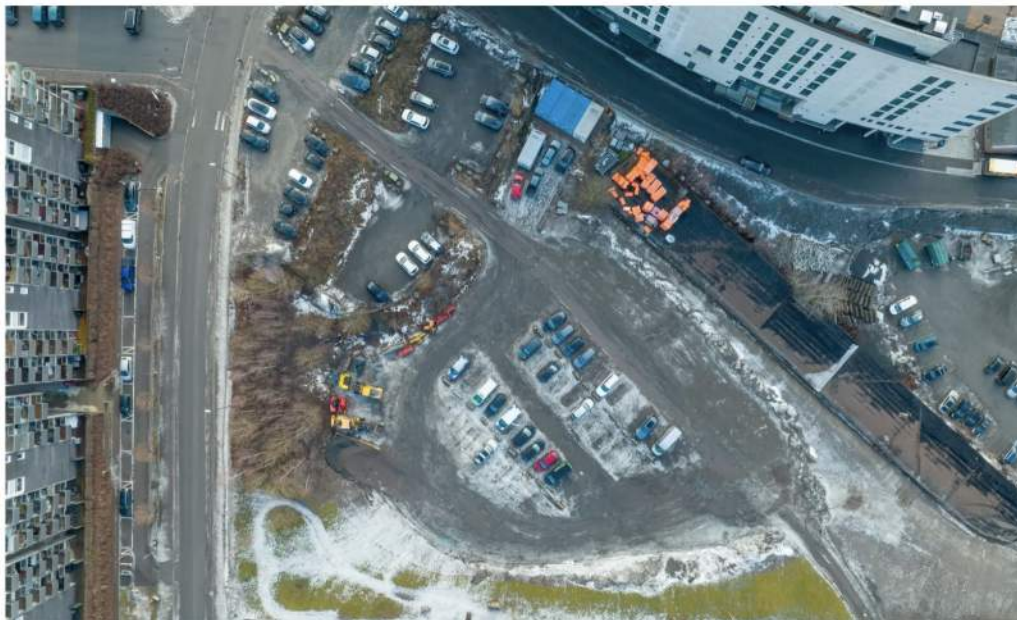
03 Parker og natur i nabolag

Fra Hammersborgerklæringen:

- √ oppgradere og bevare byens parker, grøntområder og 100-metersskoger slik at de blir mer attraktive og styrker det biologiske mangfoldet
- √ styrke vernet av trær, legge til rette for at det plantes flere trær i byen, og at stedegne arter i større grad brukes
- √ innføre en naturstøtteordning for mer natur i bakgårder, borettslag og sameier

Siste slag om park i Nydalen

Etter årelang kamp er folk i Nydalen omsider lovet park. Men de mener den er for liten. Onsdag blir siste ord sagt i bystyret.



03 Parker og natur i nabolag



Illustrasjoner: Team Grønnlikaia og Rodeo arkitekter

3-30-300

Minst 3 trær fra hjemmet

Minst 30 % kronedekke/kronetak

Maks 300 meter til nærmeste park

03 Parker og natur i nabolag



Aftenposten, 26.05.2024

04 Redd Oslofjorden



Oslo kommune må ta et lederansvar

- *Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden vedtatt*
- *Opprette Oslofjord-prosjektet*

→ Øke bevilgningene i budsjettet

- *Økologisk kollaps*
- *14 mill til tiltakspakke i 2 år til rensing sandfang*
- *Hovinbekken på Ensjø 240 mill*

→ Separere rent og skittent vann: Flere bekkeåpninger!

→ Pilotprosjekter som styrker livet på havbunnen

→ Restaurere fjæresonen mellom land og vann

- *Utvikling av Filipstad*
- *Ikke for sent for Grønlikaia*

En naturpositiv by - Hammersborgerklæringen

Ren og tilgjengelig Oslofjord Det blågrønne byrådet ser det som en hovedoppgave å bidra til at Oslofjordens miljøtilstand dramatisk forbedres. Vi mener Oslo må innta en lederrolle i arbeidet med å få fjorden frisk gjennom å forhindre skadelige utslipp, og ta nødvendige grep for å beskytte og restaurere naturen og artene som lever i fjorden. Vi vil etablere et Oslofjord-prosjekt, som skal koordinere kommunens innsats og samarbeid med andre Oslofjord-kommuner. For å få livet tilbake i Oslofjorden, vil byrådet åpne flere elveløp og forhindre utslipp i elvene. Samtidig vil byrådet videreutvikle fjordbyen med bystrender, lengre havnepromenade og mer maritim aktivitet, for å knytte fjorden tettere sammen med byen.

√ gjennomføre den helhetlige tiltaksplanen for Oslofjorden

√ gjennomføre piloter for å styrke livet på havbunnen, ved å restaurere mer naturlig strandlinje og gjenskape flere naturlige habitat under vann

√ jobbe for å øke rensegraden på Oslos avløpsvann og kloakk, og arbeide for fosfor- og nitrogengjenvinning langs fjorden

Byrådets budsjettforslag	2025	2026	2027	2028
--------------------------	------	------	------	------

Tiltakspakke for å heve miljøkvaliteten i Oslofjorden	14 000	13 000	13 000	13 000
---	--------	--------	--------	--------

- Tiltakene: Økt tømning av sandfang som er kritiske med hensyn til spredning av forurensning til vassdrag, kartlegging av overvannsnett i Oslo, utarbeidelse av grenseverdier ved utslipp av forurenset overvann, fjerning av båtvrak, samt en rekke mindre tiltak rettet mot å redusere marin forurensning og mikroplast til Oslofjorden, herunder videreføring av tilskuddsordning for Oslofjorden.

05 Bolig

Hammersborgerklæringen:

Byrådet vil prioritere arbeidet med å spre **kommunale boliger** og sørge for godt vedlikehold, trygge bomiljøer og mindre trangboddhet, og bruke den kommunale forkjøpsretten aktivt på leiegårder og på nye boligprosjekter til å skaffe egnede kommunale boliger. Byrådet vil **vurdere om Boligbygg bør kjøpe leiligheter** for å fremskynde realiseringen av nye prosjekter.

05 Bolig

Innspill:

Koordinering og samhandling internt

Overordnet plan for kommunale boliger, ikke opp til hver enkelt bydel

Øke bestanden av kommunale boliger, ikke selge de igjen med en gang

Sondere samarbeid med idéelle aktører og arbeide med familier til utviklingshemmede

05 Bolig

Hammersborgerklæringen:

✓ sette måltall for Plan- og bygningsetaten og ha mål om å komme opp til **minst 3 000 ferdigregulerte boliger årlig**

Etterfølges av ressurser til Plan og bygningsetaten, ikke kutt slik det er lagt opp til i dag

05 Bolig

Hammersborgerklæringen:

✓ liberalisere leilighetsnormen; det skal i det enkelte prosjekt tillates inntil 40 prosent leiligheter med **størrelse 30 til 50 kvadratmeter**, og minimum 30 prosent av leilighetene skal være større enn 80 kvadratmeter

Opprettholde 35 m2 som utgangspunkt, med mindre man kan vise svært gode romlige kvaliteter og/eller deleløsninger som kompenserer for tap av eget areal.



06 Kommunen som bestiller

Hammersborgerklæringen:

Oslo kommune er en betydelig markedsaktør, og har stor innflytelse gjennom kommunale anskaffelser. Denne posisjonen bør brukes aktivt for å bidra til å skape et marked for oppstartsbedrifter, og støtte det grønne skiftet. Byrådet vil derfor bruke kommunens innkjøpsmakt til å dra leverandørmarkedet i en grønnere og mer bærekraftig retning, og tilrettelegge for at kommunens anskaffelsesstrategi gjør det enklere for oppstartsbedrifter og mindre selskaper å konkurrere på rammeavtaler og anskaffelser.

✓ **utforme konkurranseunderlag** på en måte som tilrettelegger for **innovative løsninger**

✓ at Oslo skal være en foregangskommune for bruk av innovative anskaffelser

06 Kommunen som bestiller

- ✓ at kommunens anskaffelser fremmer kostnadseffektive og nyskapende løsninger
- ✓ stille **tydelige, målrettede og forutsigbare krav til kvalitet og bærekraft i alle prosjekter**, slik at reell økning i bokvalitet og byliv prioriteres
- ✓ få **fortgang i bygging av studentboliger** og leiligheter tilpasset studenter
- ✓ samarbeide med pårørende, private og Husbanken for å skaffe **varige tilrettelagte boliger til mennesker med funksjonsnedsettelse**
- ✓ etablere en **søknadsordning for private og frivillige aktører for å sikre bedre byliv**



Innspill

Bruke handlingsrom som tomteeier: Flere arkitektkonkurranser, strategisk tomtekjøp og salg, innovative salgsmodeller, kvalitetskonkurranser, og så mindre prosjekter

Sosial bærekraft, ikke bare miljømessig bærekraft. Gi Hav eiendom bestilling om å vektlegge sosial bærekraft i nye boligprosjekter.

Totalentrepriser som modell fungerer dårlig ift å vektlegge kvalitet

Bouwregels kevelnummer AK1-2a-B1

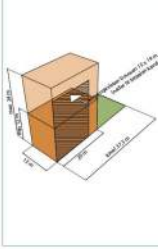
▼ **Kavelinformatie**

Type ontwikkeling: Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (Gamen in het groen)
Kaveltype: Appartementencomplex, samengedroten te bouwen
Kavelgrootte: 400 m² (incl. 18 m² achtertuin)
Maximale bruto vloeroppervlakte: 1.344 m² bruto
Hiel-woofacties: Praktijk of vrije woonopvoering aan huis tot maximaal 80% van het bruto vloeroppervlak
Prijs van de kavel: € 2.941.114,- exclusief btw

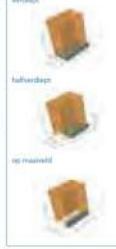
Levering grond: Bouwrijpe grond, strengste moment levering einde kwartaal 2017. Dienstverlen is aanwezig in aanliggende straten. De woningen moeten worden aangeleverd op draibereikbaar. Er komt geen gasnet.

Maximale oppervlakte te bebouwen kavelwijdte: 240 m²
Maximale oppervlakte ondergrondse bebouwing: 244 m²
Vergoedingsovername: Niet toegestaan
Informatie: www.amsterdam.nl/belbouwen of www.amsterdam.nl/projecten/bouwenwiel

▼ **Bouwvolume**



▼ **Zoekruimte parkeren**



© Amsterdam gemeente



✓ at flest mulig kommunale bygg
rehabiliteres fremfor å rives

Midlertidig utleie, et bygg bør aldri stå tomt

Hvordan oppdage hva som blir tomt lenge
før det blir det (kanskje Oslobygg har
noen nye ordninger?)



06 Kommunen som bestiller - arbeidsgruppe i NLAOA

✓ at kommunens anskaffelser fremmer kostnadseffektive og nyskapende løsninger

4 forslag for å sikre god faglig bredde og variert kompetanse i kommunens anskaffelser av landskapsarkitekturtjenester:

1. **Sterkere fokus på landskapsarkitekturkompetansen:** Landskapsarkitekturtjenester må også kjøpes inn separat og ikke kun settes sammen i brede anskaffelser med mange rådgivende fag, slik vi i stor grad mener at praksis er i dag. Dette vil føre til en reell konkurranse for vårt fag og øke fokus på landskapsarkitektens faglige kvalitet og kompetanse.
2. **Fast dialog før større anskaffelser:** Det bør etableres et fast oppstartsmøte mellom innkjøpere og leverandører i forkant av større anskaffelser av landskapsarkitekturtjenester, spesielt når det gjelder rammeavtaler.
3. **Samme landskapsarkitekt fra idé til ferdig bygget prosjekt:** Vi fraråder at prosjekter deles opp eller at landskapsarkitekten byttes ut mellom ulike prosjekteringsfaser. Dette medfører ofte tap av sammenheng i prosjektet og redusert kvalitet i det endelige resultatet.
4. **Plan- og designkonkurranser:** Større prosjekter bør utlyses som plan- og designkonkurranser, noe som vil bidra til å fremme kreativitet og gi muligheter for flere firmaer til å tilby sine løsninger.

Regjeringen vil skjerpe miljøkravene i offentlige anskaffelser

8. desember 2022

Offentlig sektor er for dårlige til å stille klima- og miljøkrav i sine anskaffelser. Nå vil regjeringen skjerpe regelverket slik at miljø alltid vektas med minst 30 prosent i alle offentlige innkjøp.



Klima- og miljøminister Espen Barth-Eide og næringsminister Jan Christian Vestre besøker nye Tøyenbadet som er under oppføring i Oslo. Foto: Klima- og miljødepartementet

07 Et par kjappe

1. Få fortgang på opprettelse av Oslo sin byarkitekt!
2. Depaving "The cities stripping out concrete for earth and plants"
3. Krav om minst 1m jorddybde i reguleringsbestemmelser!
4. Ja til doble trapperom, nei til arealkrevende brannoppstillingsplasser
5. Sterkere vern av byens grøntområder opp mot utbyggingspress
6. Iverksette 3-30-300-regelen
7. Bruke handlingsrommet som tomteeier/innkjøper og reguleringsmyndighet
8. Arkitektkonkurranser som virkemiddel

Flere ting?



MINI-WORKSHOP



Veien videre

- Samle inn og samordne innspill til hjertesaker
- Møte med byråden 22.oktober 2024

<https://www.oslo.kommune.no/byutvikling/arkitekturpolitikk-for-oslo/>

<https://arkitektur.no/meninger/debatt/en-byraad-som-boer-stoppes/>

<https://www.arkitektur.no/aktuelt/byutvikling/hoeyhuseufori-paa-byens-tak/>

<https://arkitektur.no/meninger/debatt/har-oslos-befolkning-hoeydeskrekk/>

<https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/dRkQ6w/groruddalen-en-bomaskin-paa-18-etasjer-vil-smuldre-opp-tilhoerigheten>

<https://magasin.oslo.kommune.no/byplan/oslos-nye-grontregnskap-er-klart-her-er-nokkeltallene#gref>

<https://www.oslo.kommune.no/slik-bygger-vi-oslo/hoyhus-i-oslo-strategi-for-barekraftige-hoyhus/#gref>

<https://www.oslo.kommune.no/byutvikling/arkitekturpolitikk-for-oslo/gode-moteplasser/>

Fjordbyen!

fra marka til sjøen,
og byen imellom

Oslo arkitektforening (OAF)

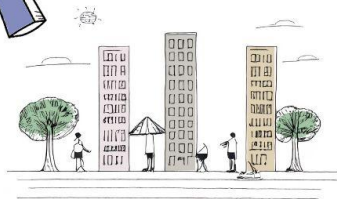
Norske landskapsarkitekters forening avd. Oslo og Akershus (NLA OA)



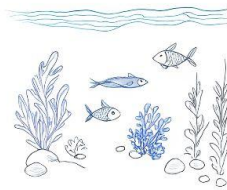
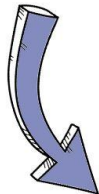
6. Få den beste
arkitekturen for byen vår!



5. Steder folk blir boende lenge



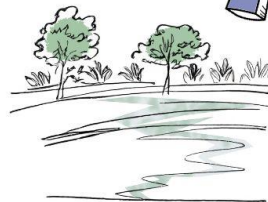
4. Strategisk knutepunktsutvikling



1. Skape liv i Oslofjorden



2. Åpne Oslos elver og bekkeløp

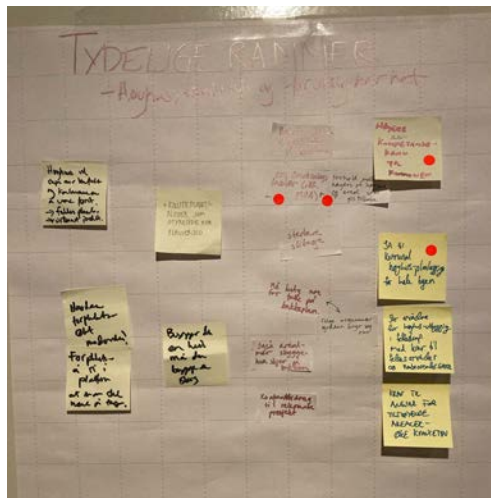


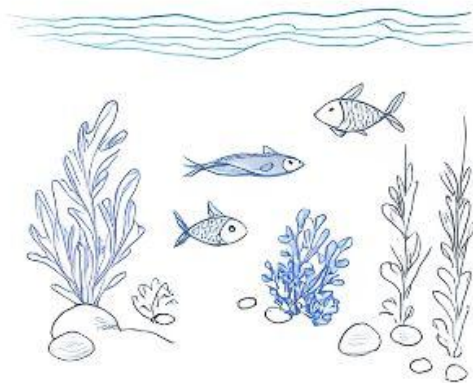
3. Styrke sammenhengende
grønnstruktur



FJORDBYEN!
fra marka til sjøen

Pølser og politikk





1. Skape liv i Oslofjorden

01 En levende Oslofjord

- Restaurere fjære og havbunn
 - *Få fisken tilbake til fjorden!*
- En aktiv og opplevelsesrik havnefront
 - *Trygt badevann året rundt*
- Makrellstørja i Øresund



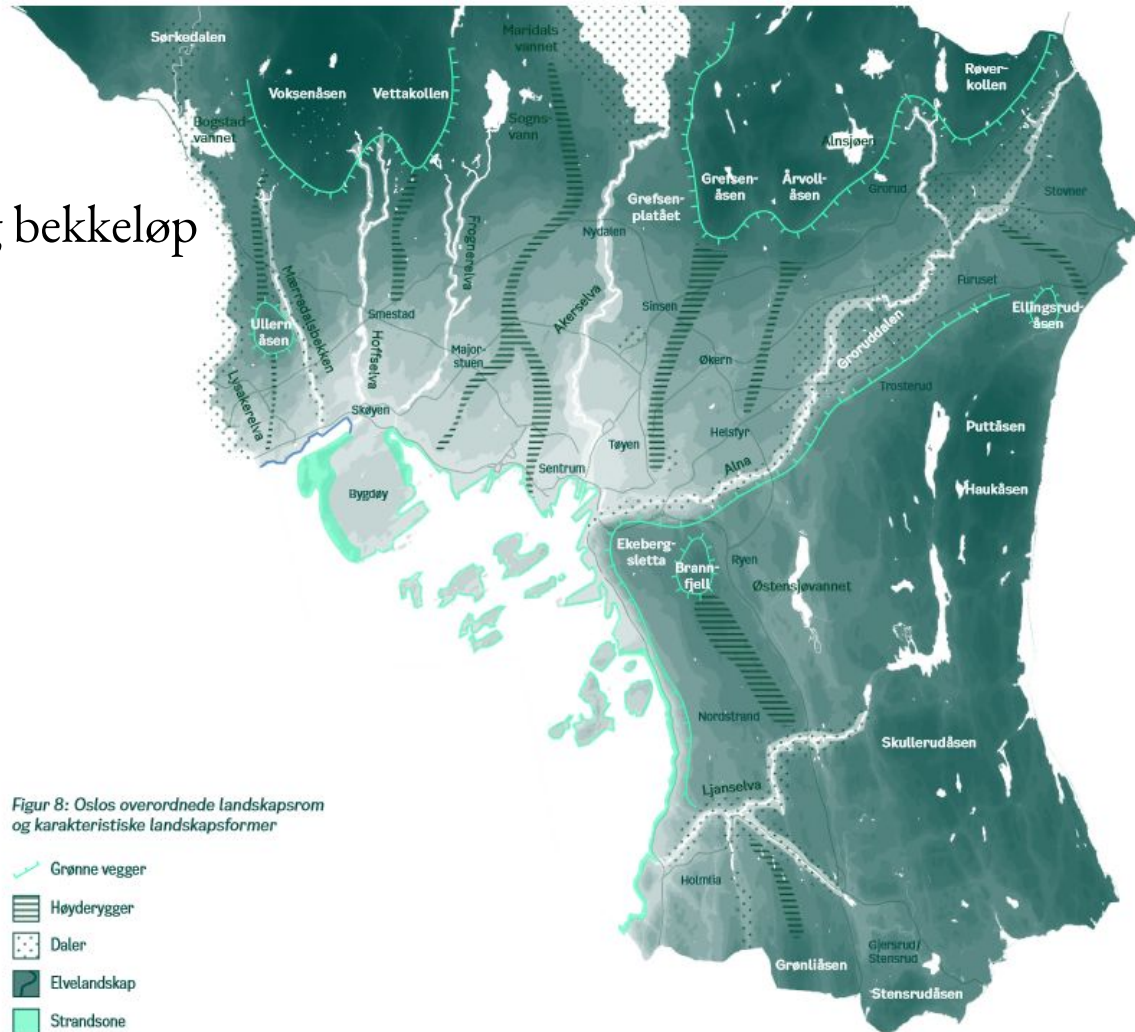
01 Opplevelsesfjorden

- Styrke forbindelsen mellom vann og land
- Føre Osloborgeren nærmere vannet, og skape varierte møtesteder og aktiviteter langs vannkanten
- Bevilgninger må på plass





2. Åpne Oslos elver og bekkeløp



02 Tre elve-perspektiv - ja til flere bekkeåpningsprosjekter!



Bislettbekken er lagt i rør
- presser på grunnmur og gir sprekker, ligger
under Nasjonalgalleriet, Historisk museum,
UiO og Nationaltheatret



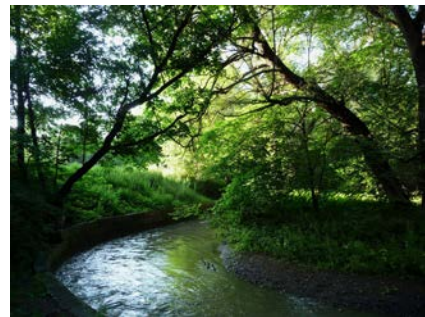
Lære av fortiden: *“Bekken var åpen i
sentrumsområdet til midt på 1800-tallet.
Den var vannrik og gikk til tider over sine
bredder”.*



Torshovbekken ligger i rør, og gir
oversvømmelser og flomskader



Torshovdalen som et blågrønt
byrom med rikt liv og
opplevelsesverdi. Skøytebanen ved
Schous kan gjenoppstå!



Alnaelva er i svært dårlig
tilstand, skitten og forurenset!



Tenk om Alnaelva var så ren
at fisken trives og barna kan
bade!

02 Oslo bys Arkitekturpris 2023: Hovinbekken (Bjørbekk & Lindheim)



Gir attraktive byrom folk trives i

Et blågrønt nettverk: Flere blågrønne
årer gjennom byen med nye
opplevelsesverdier for alle!

**Vannet som drivkraft i
byutviklingen!**

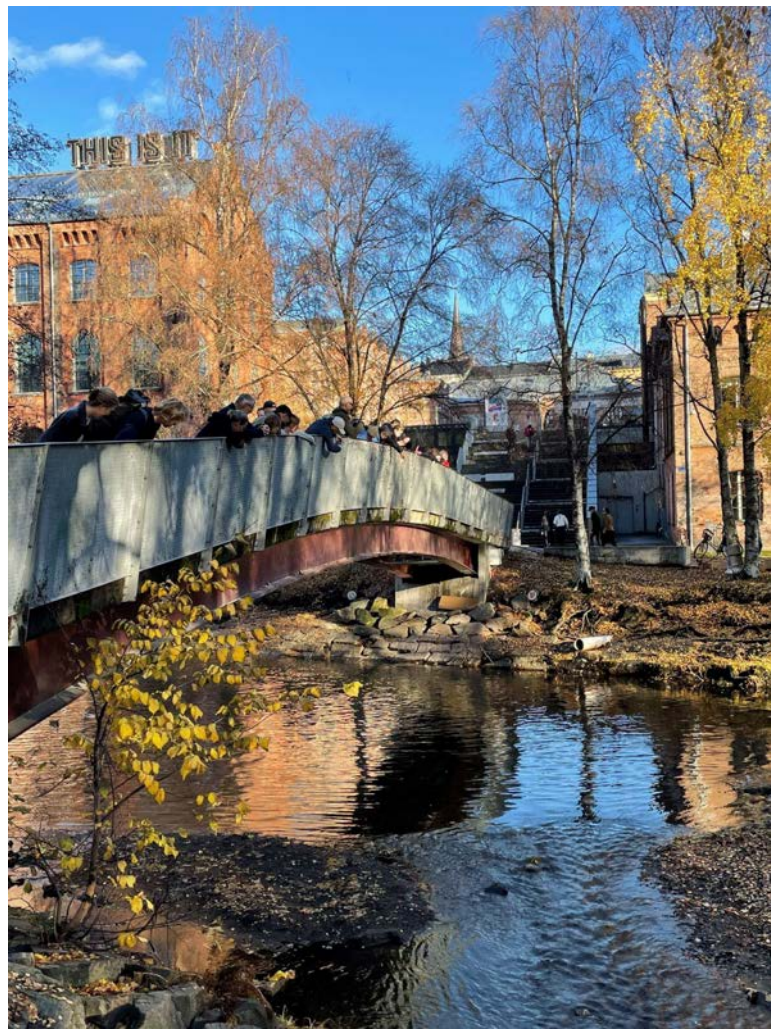
*Hovinbekken-prosjektet på Ensjø kostet
ca **240 millioner***

*Bevilget budsjett til tiltakspakke i 2 år
til rensing sandfang: **14 millioner***



3. Styrke sammenhengende grønnstruktur

03 *Sammenhengende* grønnstruktur



03 Mål om arealnøytralitet

- Skjerpe kravet i KPA 2023
- Fra grå til grønne parkgater
 - Vakkre gater og byrom. *Mer romantikk i byen!*
 - Natur med kvalitet

Nei til gressørken

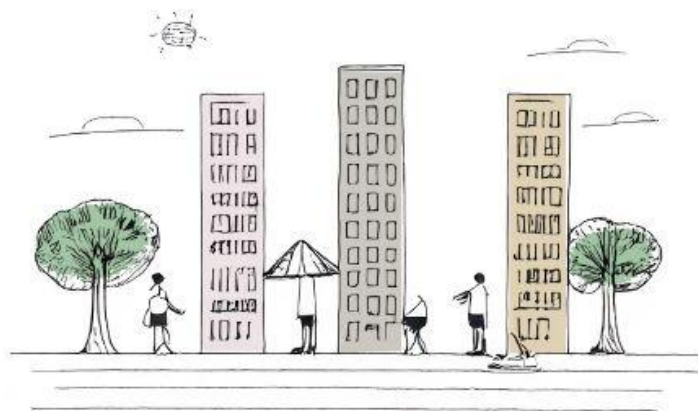


Ja til rik eng!



03 Fra netto tap til naturpositiv





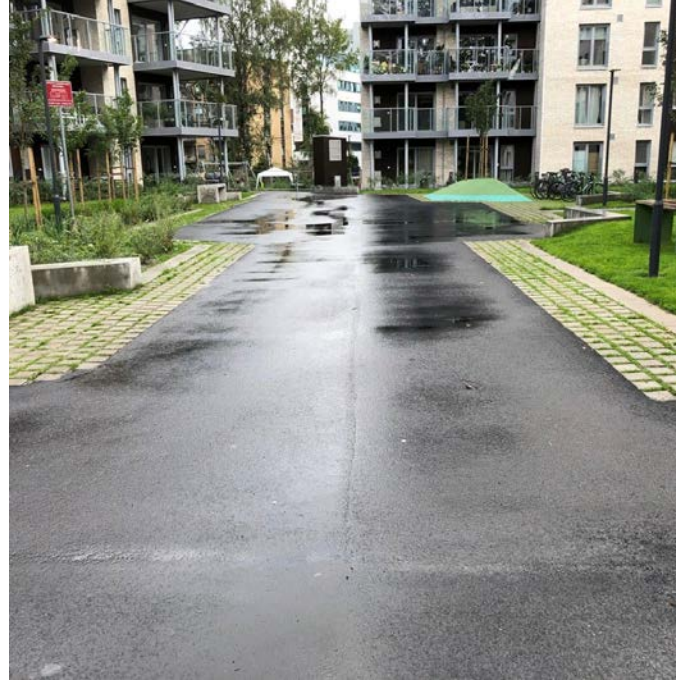
4. Strategisk knutepunktsutvikling

04 Strategisk knutepunktsutvikling

- Riktig plassering og kvalitet av høyhus krever større parker og sosiale torg
- Tidligere innsats på grønn infrastruktur og mobilitet
- Krav til felles planlegging alle steder det vurderes høyhus
- KPA2023 er et viktig premissdokument - ta vare på landskapsgrepet!



04 Krav om felles planlegging - summen av hvert prosjekt



- Nei til svære brannoppstillingsplasser
- Ja til doble trapperom!

1 oppstillingsplass = 84 kvm
asfalt

Mer plass til livet: vakre og sosiale uterom hvor folk ønsker å være skaper trygghet!

04 Krav om felles planlegging - summen av hvert prosjekt

Nærnatur: 3-30-300

- Minst 3 trær fra hjemmet
- Minst 30 % kronedekke/kronetak
- Maks 300 meter til nærmeste park



→ Vi må øke verdien av trær. Det må bli enda dyrere å hugge ned trær, med krav om tilpassing og bevaring!



5. Steder folk blir boende lenge

05 Steder folk blir boende

- Sosiale fellesskap på bydelsnivå. Nabolagshus i hver bydel. Kan kommunen tilrettelegge for en slik modell i samarbeid med borettslagene/sameiene og ideelle drivere?
- Sterkere krav om sosial bærekraft i prosjekter med kommunalt eierskap, som Filipstad og Grønlikaia.
- Mangfold av boliger, også boformer.



05 Steder folk blir boende

- Kvalitet i bolig eksempelvis funksjon, estetikk, størrelse, sollys, tilgang til tjenester m.m.
- Hovedutfordring: hvordan få til boliger og nabolag til en lavere pris – uten å senke kvalitet! Bygget blir stående i minst 50 år.
- Sikre kompensierende kvaliteter i små leiligheter med eksempelvis takhøyde, fasadelengde og i tillegg krav til fellesrom.



Ulsholtveien 31, førstehjemsboliger på Furuset



**6. Få den beste
arkitekturen for byen vår!**

06 Få den beste arkitekturen for byen vår!

Innovative offentlige anskaffelser

1. Styrket konkurranse og byutvikling gjennom separate kontrakter for arkitekturfagene.
2. Fast dialogmøte før større anskaffelser.
3. Samme arkitekt fra idé til ferdig bygget prosjekt, unngå totalentrepriser.
4. Flere plan- og designkonkurranser, også mindre prosjekter. Mer hverdagsarkitektur og et mangfold av aktører. NAL og NLA er gjerne behjelpelige!



06 Få den beste arkitekturen for byen vår!

- Ja til innovative tomtesalg, og innovative salg av tomme kommunale bygg! Oppnå målsetninger i hvert salg om arkitektonisk kvalitet, sosial bærekraft eller byliv.
- Mer arkitektkompetanse i kommunen. Vi trenger også økte, ikke mindre ressurser for fagkompetansen for raskere saksbehandlingstid. Mennesker med kompetanse, ikke flere lag med krav.



Bouwregels

kavelnummer AK1-2a-B1

▼ **Kavelinformatie**

Type ontwikkeling: Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (Samen in het groen)
Kaveltypen: Appartementencomplex, samenhangend te bouwen
Kaveloppervlakte: 455 m² (incl. 18 m² achterpad)
Maximaal bruto vloeroppervlakte: 1.348 m² bvo
Woonvoorzieningen: Praktijk of vrije beroepsvoorziening aan huis tot maximaal 40% van het bruto vloeroppervlakte
Prijs van de kavels: € 2.941.114,- inclusief btw
Levering grond: Bouwrijpe grond, verspreide moment levering vierde kwartaal 2017. Distributieplan is aanwezig in aanliggende straten. De woningen moeten worden aangesloten op stadsverwarming. Er komt geen gasnet.
Maximale oppervlakte te bebouwen kaveldeel: 240 m²
Maximale oppervlakte ondergrondse bebouwing: 264 m²
Vergoedingsovereenkomst: Niet van toepassing
Informatie: www.amsterdam.nl/bouwen en www.amsterdam.nl/projecten/overnemen

▼ Zoekruimte parkeren

verdiept

halfverdiept

op maaiveld

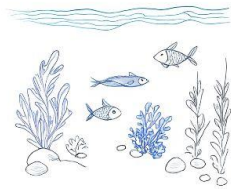
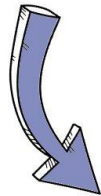
Kom til OAF fredag 25. oktober. Tema: boligmannfold, innovasjon og kommunale eiendomsstrategier

Fra utredning til gjennomføring!

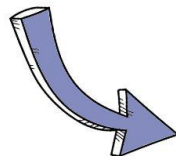
1. Etablering av “Oslofjordprosjektet” - Hva er status?
 - a. Når kommer bevilgningene?
2. Hva mener Høyre om arealnøytralitet?
3. Hvilke politiske signaler er sendt til revisjon av KPA, hva kan vi forvente av endringer?
4. Hvordan skal man få til å regulere 3000 boliger årlig med kutt i PBE sine budsjetter?
5. Arbeid med byarkitekt - hvilke alternativer jobber man med?



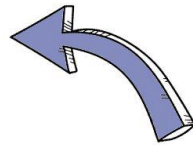
6. Få den beste
arkitekturen for byen vår!



1. Skape liv i Oslofjorden



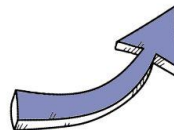
5. Steder folk blir boende lenge



4. Strategisk knutepunktsutvikling



3. Styrke sammenhengende
grønnstruktur



2. Åpne Oslos elver og bekkeløp

FJORDBYEN!
fra marka til sjøen

Arkitekter og landskapsarkitekter har **nøkkelkompetansen** som trengs for å lede byutviklingen i en retning som forhindrer drepende forurensing i å nå fjorden.

Ved å **styrke innsatsen oppstrøms** slik at bekker åpnes, rent vann legges i separate rør uten kloakk og å legge føringer om arealnøytralitet slik at Oslo blir **en naturpositiv ledestjerne**, så er det håp for fjorden.

Samtidig bidrar disse føringene til en sunn og god utvikling av Oslo der **knutepunktutvikling** er sentralt, og områdene som spares til grønt gir enorme verdier tilbake til befolkningen i form av rekreasjon i vakre omgivelser, bedre folkehelse, spreke og lekende barn, samt sosiale møteplasser
- i tråd med byrådets mål om å gjøre Oslo til **verdens beste by!**

Kontakt oss!



Oslo arkitektforening

Oda Ellensdatter Solberg

oaf@arkitektforening.no / +47 93210639

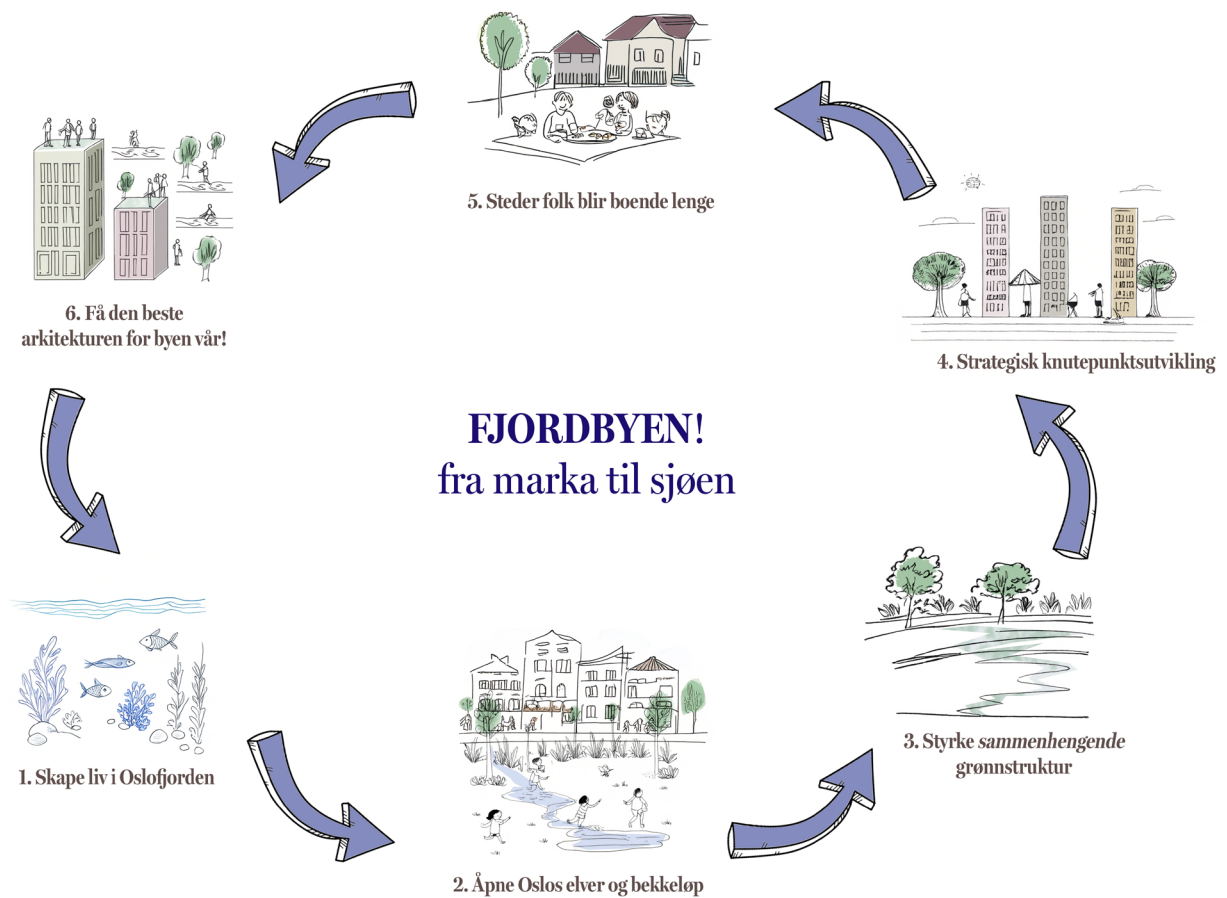


Norske landskapsarkitekters forening avd. Oslo og Akershus

Elise Gunnes Buan

Hedda Aarrestad

post@nlaoa.no / +47 90022019



Arkitekter og landskapsarkitekter har **nøkkelkompetansen** som trengs for å lede byutviklingen i en retning som forhindrer drepende forurensing i å nå fjorden.

Ved å styrke innsatsen oppstrøms slik at bekker åpnes, rent vann legges i separate rør uten kloakk, og å legge føringene om arealnøytralitet slik at Oslo blir en naturpositiv ledestjerne, så er det håp for fjorden.

Samtidig bidrar disse føringene til en sunn og god utvikling av Oslo der knutepunktutvikling er sentralt, og områdene som spares til grønt gir enorme verdier tilbake til befolkningen i form av rekreasjon i vakre omgivelser, bedre folkehelse, spreke og lekende barn, samt sosiale møteplasser, - i tråd med byrådets mål om å gjøre Oslo til *verdens beste by*!



10 bud

for Fjordbyen

oktober 2024

1. Restaurere **fjæresonen og havbunnen**.
2. Rydde opp i avløpsnettlet gjennom **bekkeåpningsprosjekter**.
3. Skjerpe bestemmelsen om **arealnøytralitet i KPA** (vedlegg 1).
4. Alltid begynne stedsutvikling med **grønn infrastruktur og mobilitet**.
5. Krav om **felles planlegging** alle steder det vurderes høyhus.
6. 3-30-300-regelen
7. **Ja til mangfold** av boliger og boformer.
8. Styrke **sosial bærekraft** i prosjekter med kommunalt eierskap
- Filipstad og Grønlikaia.
9. Nei til brannoppstillingsplasser - **ja til grønne, sosiale byrom!**
10. Ja til **innovative offentlige anskaffelser** (vedlegg 2).

Norske landskapsarkitekters forening,

avdeling Oslo & Akershus

✉ post@nlaoa.no

Oslo arkitektforening

✉ oaf@arkitektforening.no



Arealnøytralitet

Utkastet til kommuneplanens arealdel 2023 legger opp til å gjøre det frivillig å praktisere arealnøytralitet. Har vi råd til å miste mer natur i byen vår, i møte med et villere klima og en voksende befolkning? Å slå ring om det grønne gir klima-, natur- og sosiale gevinster, samtidig som fjorden tar i mot mindre avrenning og urensa kloakk.

La Oslo bli en naturpositiv lederstjerne internasjonalt!

KPA høringsutkast juni 2023, Oslo kommune

14. b Ved utarbeidelse av planforslag og søknad om tiltak skal landskapsformer og verdifull vegetasjon i størst mulig grad bevares. Dersom nedbygging av natur ikke kan unngås, skal arealnøytralitet søkes oppnådd gjennom avbøting, restaurering eller kompensering.

Vi mener denne bestemmelsen er svak og "valgfri", og ber om at den byttes med en tydelig målsetning:

Kommunestyrevedtak mai 2023, Nordre Follo:

§16.6 Arealnøytralitet. Prinsippet om arealnøytralitet gjelder hele kommunen. Med arealnøytralitet menes å gjenbruke og fortette områder som allerede er utbygd, fremfor å bygge ned landbruksarealer og natur. Med natur menes hovedøkosystemene skog, våtmark, vassdrag, naturlig åpne områder i lavlandet og semi-naturlig mark, med underliggende naturtyper. Forringet natur, eksempelvis drenert myr, regnes også som natur. Det samme gjelder naturpregede frilufts- og grøntområder, eksempelvis parker, hundremeterskoger og urbane grøntkorridorer. (s.27)



Vedlegg 2



Norske landskapsarkitekters forening Oslo og Akershus

Org.nr.: 993 276 413
E-post: post@nlaoa.no

James Stove Lorentzen
Byråd for byutvikling, Oslo kommune

Oslo, 22.10.24

INNSPILL TIL ANSKAFFELSESPRAKSIS FOR LANDSKAPSARKITEKTURTJENESTER I OSLO KOMMUNE

Om Norske landskapsarkitekters forening Oslo og Akershus (NLAOA)

NLAOA er en lokalforening under den fagideelle interesseorganisasjonen Norske landskapsarkitekters forening (NLA), en forening for norske landskapsarkitekter med eksamen fra godkjent høyere profesjonsutdanning (masternivå). Foreningen har som formål å fremme utviklingen av landskapsarkitektur og hagekunst samt å ivareta standens interesser. Lokalforeningen representerer 389 medlemmer som arbeider i ulike virksomheter, herunder kommuner, etater, store rådgivningsselskaper og små og mellomstore landskapsarkitekt- og arkitektkontorer. Våre medlemmer er engasjerte fagpersoner som brenner for å bidra til en grønnere og mer bærekraftig samfunnsutvikling.

Landskapsarkitektenes rolle i møte med samfunnets sosiale og miljømessige utfordringer

Samfunnet står overfor store endringer i det 21. århundre. Dette inkluderer både sosiale og miljømessige utfordringer, som urbanisering, klimaendringer, tap av biologisk mangfold og økte krav til sosial inkludering og folkehelse. Landskapsarkitektene har de blågrønne verktøyene og den faglige kompetansen samfunnet etterspør for å løse disse utfordringene. I arbeidet med å videreutvikle Oslo til en attraktiv hovedstad som ivaretar både menneskers behov og miljøhensyn, vil vi for eksempel kunne bidra med å utforme grønne løsninger for overvannshåndtering, levende, estetiske og tilgjengelige byrom samt tiltak som legger til rette for økt biologisk mangfold.

Landskapsarkitektene ønsker å bidra til å nå kommunens politiske målsettinger om å videreutvikle Oslo som en grønn og klimavennlig by, slik det blant annet fremgår av Hammersborgerklæringen 2023-2027. Her beskriver byrådet at Oslo kommune aktivt skal benytte kommunens innkjøpsmakt til å tilrettelegge for grønne og effektive anskaffelser (se erklæringens side 27). Slik dagens praksis for kommunale anskaffelser av landskapsarkitekturkompetanse er organisert, ser vi at det finnes et uutnyttet potensiale som ikke bidrar til at bredden av våre medlemmers kompetanse blir tilgjengelige for kommunen. På vegne av medlemmene i NLAOA, ønsker vi med dette skrevet å gi uttrykk for forslag vi mener kan bidra til å forbedre måten kommunen kjøper inn landskapsarkitekturtjenester på. Forslagene er ment som diskusjonspunkter for en videre dialog der vi ønsker å få muligheten til å utdype disse nærmere.

Forslag for å sikre faglig bredde i anskaffelse av landskapsarkitekturkompetanse

Vi har følgende fire konkrete forslag som vi mener vil bidra til å sikre god faglig bredde og variert kompetanse i kommunens anskaffelser av landskapsarkitekturtjenester:

- **Sterkere fokus på landskapsarkitekturkompetansen:** Landskapsarkitekturtjenester må også kjøpes inn separat og ikke kun settes sammen i brede anskaffelser med mange rådgivende fag, slik vi i stor grad mener at praksis er i dag. Dette vil føre til en reell konkurranse for vårt fag og øke fokus på landskapsarkitektens faglige kvalitet og kompetanse.

- **Fast dialog for større anskaffelser:** Det bør etableres et fast oppstartsmøte mellom innkjøpere og leverandører i forkant av større anskaffelser av landskapsarkitekturtjenester, spesielt når det gjelder rammeavtaler.
- **Samme landskapsarkitekt fra idé til ferdig bygget prosjekt:** Vi fraråder at prosjekter deles opp eller at landskapsarkitekten byttes ut mellom ulike prosjekteringsfaser. Dette medfører ofte tap av sammenheng i prosjektet og redusert kvalitet i det endelige resultatet.
- **Plan- og designkonkurranser:** Større prosjekter bør utlyses som plan- og designkonkurranser, noe som vil bidra til å fremme kreativitet og gi muligheter for flere firmaer til å tilby sine løsninger.

Avsluttende kommentar

Vi mener det er et stort forbedringspotensial i hvordan anskaffelser av landskapsarkitekturtjenester håndteres i Oslo kommune. Ved å sikre en mer balansert fordeling av rammeavtaler, involvere landskapsarkitekter gjennom hele prosjektets levetid, og tilrettelegge for flere plan- og designkonkurranser, vil kommunen ikke bare utnytte bredden av tilgjengelig kompetanse, men også sikre høyere kvalitet og mer innovative løsninger for byens utvikling.

Vi håper dere tar til dere våre innspill og foreslår et dialogmøte for å diskutere hvordan vi sammen kan forbedre praksisen for anskaffelser av landskapsarkitekturtjenester. Vi ser frem til en konstruktiv dialog og et samarbeid som kan bidra til en grønnere og mer bærekraftig byutvikling i Oslo.

Vennlig hilsen,
for Norske landskapsarkitekters forening Oslo og Akershus (NLAOA),

Elise Gunnes Buan (styreleder, NLAOA)

Hedda Aarrestad (nestleder, NLAOA)

William Diego Tidemann-Andersen (styremedlem, NLAOA)

Iwan Thomson (partner, Lala Tøyen)

Christine Gjermo (partner og fagleder, Pir2)

Even Bakken (gruppeleder Park og uterom, Norconsult Norge AS)

Heikki Granroth (partner og daglig leder, Grindaker)

Gro Tandberg (partner, InSitu)

Geir Nummedal (gruppeleder Landskap Oslo, Asplan Viak AS)